

Retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep

Hva er seksuell trakassering og overgrep?	3
Forebygging av seksuell trakassering og overgrep	4
Politiattest	5
Hva er en politiattest?.....	5
Hvem omfattes?.....	5
Hvordan søke om politiattest.	6
Politiattest-ordningen i korte trekk	7
Hva gjør man når seksuell trakassering og seksuelle overgrep forekommer?	8
Den som utsettes for seksuell trakassering eller seksuelle overgrep	8
Mistanke om seksuelle overgrep eller seksuell trakassering	8
Informasjon og kommunikasjon	9
Gjensidige forhold	10
Vedlegg 1 – Forslag til prosedyre i klubb.....	11
Vedlegg 2 - Forslag til tekst på klubbens nettsider	12
Vedlegg 3 – Internt oversiktsskjema for politiattester	13
Vedlegg 4 - Råd for kommunikasjon i klubb	14

Norges Fotballforbund

2014

En trygg ramme

NFFs aktiviteter bygger på verdiene trygghet, glede, respekt og likeverd.

Aktivitetene skal foregå innenfor rammer der alle opplever trygghet. Det innebærer klare holdninger og bekjempelse av og praksisnære retningslinjer for rusmidler, doping, mobbing, vold, rasisme, trafiksikkerhet, diskriminering og bekjempelse av seksuelle overgrep og trakassering.ⁱ

Seksuell trakassering og overgrep bryter med idrettens mest grunnleggende verdier. Norsk idrett har vedtatt at alle idrettslag fra 1. januar 2009 plikter å innhente politiattest for personer som skal utføre oppgaver for laget som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming.

NFF har gjennomført helhetlig gjennomgang for å tydeliggjøre retningslinjene og klargjøre rutiner og oppfølging for å sikre at fotball-Norge gjør sitt ytterste for å ha trygge rammer rundt sporten.

Det er stor utskifting av frivillige i fotballen og skal vi lykkes med å ha fotballen som en trygg arena er det avgjørende at styret i klubben har et kontinuerlig fokus på temaet gjennom praksisnære retningslinjer og tett oppfølging.

En god praksis fordrer kunnskap om hva seksuell og trakassering er, hvordan forebygge og hvordan forholde seg til en konkret hendelse.

Mer informasjon om temaet finnes på

<http://www.idrett.no/tema/lover/retningslinjer/Sider/Seksuelltrakasseringogovergrep.aspx>

og

www.fotball.no/

Du kan også kontakte NFF ved Henrik Lunde henrik.lunde@fotball.no.

Hva er seksuell trakassering og overgrep?

Felles for alle former for trakassering er at oppførselen – ord eller handlinger - er uønsket, krenkende, truende eller plagsom for den som blir utsatt - uavhengig av om den som trakasserer gjør det med hensikt eller ikke.

Seksuell trakassering kan være både verbal, ikke-verbal og fysisk.

Verbal seksuell trakassering – muntlig eller skriftlig - kan være uønskede nærgående spørsmål om kropp, klær eller privatliv, ”spøk” med seksuelle undertoner, og forslag eller krav om seksuelle tjenester eller seksuelle forhold.

Ikke-verbal seksuell trakassering kan for eksempel være nærgående blikk, visning av bilder eller gjenstander med seksuelle undertoner.

Fysisk trakassering er for eksempel uønsket eller unødvendig kroppsberøring av seksuell karakter som det å stryke seg inntil kroppen på andre eller forsøk på å kysse eller gi kjærtegn.

Felles for alle former for seksuell trakassering er at de oppleves som en krenkelse av den enkeltes personlige integritet.

Seksuelle overgrep er enhver seksuell handling utført mot noen som ikke gir, eller er i stand til å gi sitt samtykke, der handlingen medfører subjektivt ubehag, smerte, frykt eller annen opplevelse av krenkelse.

Slike overgrep kan straffes etter straffeloven, som også definerer seksuelle overgrep i ulike alvorlighetsgrader. De mildeste former for overgrep er visning av porno eller blotting. Videre kommer ”tukling”/beføling, mens de groveste overgrepene er alle former for inntrengning i kroppens hulrom. Dette defineres som voldtekt, uavhengig av om det er brukt kroppsdeler eller gjenstander.

Grooming betyr de ord eller handlinger som overgriperen kan bruke for å komme i posisjon til å forgripe seg. Dette kan foregå over år, uten at den som utsettes for det registrerer at det knyttes et sterkere og sterkere bånd mellom henne/ham og ”overgriperen”, inntil hun/han er ”fanget” i ett slags nett og ute av stand til å motstå overgriperens seksuelle ønsker. Forskning har vist at dette særlig forekommer i forholdet mellom unge utøvere og noe eldre trenere, eller andre personer som utøverne stoler på og som over tid har opparbeidet en relasjon til utøveren som kan sammenliknes med et foreldre–barn-forhold.

Forebygging av seksuell trakassering og overgrep

Et åpent, godt og trygt idrettsmiljø vil i seg selv beskytte mot trakassering og mot falske anklager. Kunnskap om trakassering og seksuelle overgrep skal inngå i utdanning av alle ledere, trenere og aktive.

Ledelsen og støtteapparatet spiller en viktig rolle i utøverens utvikling, enten det er på klubb- eller forbundsnivå. Det er de som har et ansvar for å skape trygghet og legge forholdene til rette for helse og velferd, og for utviklingen av utøverens uavhengighet. Utøvere må være bevisst på egne grenser og kunne vise omverdenen hvor grensene går, og si fra når noen trækker over dem. Dette er vanskelig for barn og unge, men også for unge voksne dersom de ikke befinner seg i et trygt miljø.

Særlig gjelder dette dersom det er en voksen person man ser opp til, for eksempel treneren, som er i ferd med å trække over vedkommendes grenser. Voksne personer må respektere utøvernes personlige rom og aldri overskride grensene for akseptabel oppførsel.

Følgende retningslinjer gjelder i hele norsk idrett:

1. Behandle alle med respekt, og avstå fra alle former for kommunikasjon, handling eller behandling som kan oppleves som krenkende.
2. Unngå berøringer som kan oppleves som uønsket.
3. Unngå alle former for verbal intimitet som kan oppleves som seksuelt ladet.
4. Unngå uttrykk, vitser og meninger som omhandler utøvers kjønn eller seksuell orientering på en negativ måte.
5. Tilstrebe og ha begge kjønn representert i støtteapparatet
6. Unngå kontakt med utøvere i private rom uten at det er flere til stede eller det er avtalt med foresatte eller idrettsledelsen.
7. Vis respekt for utøverens, trenerens og lederens privatliv.
8. Unngå doble relasjoner. Dersom et gjensidig forhold etableres bør situasjonen tas opp og avklares åpent i miljøet.
9. Ikke tilby noe form for motytelse i den hensikt å forlange eller forvente seksuelle tjenester i retur.
10. Gripe inn og varsle dersom man opplever brudd på disse retningslinjene.

Eksempler på kjøreregler:

I vår klubb

- skal det alltid være begge kjønn i støtteapparatet
- skal ikke trenerne ha spillersamtaler på spillernes rom, men i møterom eller andre mer ”offentlige” steder.
- sover vi sammen på sovesal når vi er på cuper – ingen voksne sover alene sammen med noen av medlemmene
- dusjer ikke trenere alene sammen med enkeltutøvere.
- er det minimum 2 utøvere på hver trening sammen med treneren.
- inviterer ikke trenere/tillitsvalgte utøvere hjem til seg uten at flere er til stede.

Politiattest

Hva er en politiattest?

En politiattest inneholder opplysninger om en person for tiden er siktet/tiltalt eller tidligere er ilagt forelegg/dømt for brudd på enkelte bestemmelser i straffeloven om seksualforbrytelser. Klubben har ikke anledning til å be personen om å innhente politiattest for andre straffbare forhold.

I Norge utstedes politiattest for den periode vedkommende har vært registrert bosatt i landet. For utlendinger med forholdsvis kort botid i Norge, vil derfor attesten være av begrenset verdi idet den kun dekker vandelen i et avgrenset tidsrom.

NFFs krav er at politiattesten fornyes hvert 3. år.

Hvem omfattes?

Ordningen omfatter alle ansatte og frivillige over 15 år som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming.

”Tillits- eller ansvarsforhold” er ikke klart avgrensede størrelser, men et sentralt element er at det må være en relasjon som strekker seg over tid.

Grunnregelen: Er man i tvil så krever man politiattest.

Den primære gruppen er lagets støtteapparat, men det vil også omfatte instruktører eller andre ansatte/tillitsvalgte.

En oppsatt dommer skal ikke ha politiattest.

Dersom dommeren har en mentor- eller veilederoppgave i klubb eller krets, for eksempel over en sesong mot yngre dommere, skal han eller hun ha attest. Tilsvarende gjelder for andre instruktører innen ulike felt.

I noen sammenhenger vil klubben benytte seg av eksterne fagpersoner som for eksempel tolker, fysioterapeuter eller lignende. Det er viktig at også disse fremviser politiattest; uavhengig av om man er ansatt, engasjert, tillitsvalgt eller frivillig.

Informasjon om politiattest -

<http://www.idrett.no/krets/vestfold/nyhetsarkiv/Sider/Ny-ordning-for-politiattest.aspx>

Hvordan søke om politiattest.

Søkere over 18 år kan søke om attest elektronisk på nettet, mens søkere under 18 år må ha søknaden signert av foresatte.

Hva skal klubben gjøre?

1. Klubben fyller ut skjema for å bekrefte behovet:
https://www.politi.no/vedlegg/skjema/Vedlegg_2601.pdf
I skjemaet som skal bekrefte behovet for politiattest, skal idrettslaget fylle ut lovhjemmel som er: Politiregisterforskriften § 34-1, jf. Politiregisterloven § 39, første ledd.
2. Klubben gir utfylt skjema til søkeren.
3. Registrerer fremvist politiattest i sitt system.

Hva skal søkeren gjøre?

1. Logge seg inn på <https://attest.politi.no> med hjelp av MinID, BankID, Buypass eller Commfides.
2. Velg formål fra nedtrekksliste (formålet skal en få fra idrettslaget)
3. Laste opp en bekreftelse av formål som en fått fra idrettslaget.
4. Vente på svar
5. Fremvise politiattesten til den i idrettslaget som er ansvarlig.

Er du folkeregistrert i Oslo, Asker og Bærum, Follo eller Østfold, er under 18 år eller av andre grunner ikke har mulighet til å søke om politiattest elektronisk? Da skal søknaden sendes til Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester. Du finner adressen, samt informasjon om framgangsmåte for ikke-elektronisk søknad her:

https://www.politi.no/tjenester/politiattest/hvor_skal_soknad_om_politiattest_sendes/Tema_1311.xhtml

Tidligere søknadsskjema for politiattest:

https://www.politi.no/vedlegg/skjema/Vedlegg_185.pdf

Politiattest-ordningen i korte trekk

I fler-idrettslag er det hovedstyret som har det formelle ansvaret, men i praksis vil fotballavdelingens styre ha et oppfølgingsansvar.

Styret skal:

- Implementere retningslinjene i klubbens planverk.
- Oppnevne en person og en vararepresentant som er ansvarlig for politiattest.
- Avkreve politiattest av alle ansatte og frivillige som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige/mennesker med utviklingshemming. Det skal gjøres kjent når en stilling eller aktivitet krever fremvisning av politiattest.
- Ikke gi oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige/ mennesker med utviklingshemming til personer som ikke fremviser politiattest eller som har anmerkninger på attesten.
- Gjøre retningslinjene kjent for medlemmer, ansatte og tillitsvalgte.
- Informere om ordningen på idrettslagets hjemmeside, hvor det også skal fremgå navn og kontaktinfo på personene som skal håndtere ordningen i klubben.

Klubben (eller fotballavdelingen) definerer hvem i klubben/avdelingen som omfattes av ordningen og som det skal kreves politiattest for.

Den styreoppnevnte skal informere aktuelle personer om at de må ha politiattest og følge denne prosedyren:

1. Den styreoppnevnte skal sørge for at bekreftelesattesten blir utarbeidet.
2. Attesten fremvises for den styreoppnevnte, men beholdes av søkeren.
3. Den styreoppnevnte registrer at attesten er fremvist og dato for fremvisningen.

Dette registeret skal ikke fremvises andre i klubben.

Klubben rapporter til idrettskrets og fotballavdelingen til fotballkretsen, men da kun en oversikt over antall verv som krever politiattest og hvor mange av disse som har gyldig attest.

Navn og opplysninger om attesten skal ikke gis videre til noen.

Oppdatert oversikt over antall verv og politiattester fremlegges styret for hvert år i januar og styret protokollfører at listen er fremlagt og godkjent.

Hva gjør man når seksuell trakassering og seksuelle overgrep forekommer?

Den som utsettes for seksuell trakassering eller seksuelle overgrep

Kontakt en du stoler på eller ledelsen i klubben, eventuelt fotballkretsen eller NFF.

Mistanke om seksuelle overgrep eller seksuell trakassering

Det kan være vanskelig å ta opp trakassering og overgrep. Utøvere som utsettes for seksuell trakassering kan være redd for represalier eller straff, føle usikkerhet, skam og skyld eller redsel for ikke å bli trodd.

Det er viktig å presisere at dersom noen har mistanke om seksuell trakassering eller seksuelle overgrep **skal man varsle** om dette, enten man er forelder, del av støtteapparatet eller utøver.

Dersom man oppdager eller mistenker at noen utsettes for seksuelle overgrep eller trakassering skal mistanken fremmes for klubbens ledelse. Det er ledelsens oppgave å vurdere saken og om hvilke tiltak som skal iverksettes.

Dette er vanskelige saker og uansett hvilken beslutning man tar vil det få konsekvenser for både den mistenkte og den som er utsatt.

Hvis ledelsen mener at mistanken er ubegrunnet, må man beslutte å ikke foreta seg ytterligere i saken og forsøke å stoppe eventuell sladder og ryktedannelse.

Hvis ledelsen mener det er hold i saken, avhenger det videre utfallet om saken omhandler trakassering eller overgrep.

Trakassering.

Ledelsen bør avholde separate møter med begge parter, og fatte en beslutning som uansett kan ha store konsekvenser for den mistenkte og den som opplever å ha vært utsatt for seksuell trakassering

Avhengig av utfallet av samtalene, må ledelsen vurdere om den skal iverksette eventuelle reaksjoner mot vedkommende, for eksempel oppsigelse, fratakelse av oppgaver, idrettslige sanksjoner eller politianmeldelse.

Overgrep

Dersom mistanken gjelder overgrep mot mindreårige bør de foresatte straks informeres og bør sammen med klubbledelsen bli enige om å anmelde saken til politiet. Det er politiet som gjennom avhør og undersøkelser vurderer saken. Klubbens ledelse skal ikke selv opptre som etterforskere. Det kan likevel være viktig å følge opp slike saker internt i klubb/eller forbund også under en eventuell rettssak, for å ta vare på andre medlemmer både i støtteapparat og blant utøvere. Klubben må også vurdere om saken skal anmeldes for idrettens egne domsorgan.

Taushetsplikten skal overholdes både i forhold til den som opplever seksuell overgrep og den som blir beskyldt for slik oppførsel, samt i forhold til mulige sanksjoner.

Informasjon og kommunikasjon

Trygge rammer fordrer åpenhet og god kommunikasjon.

En klubb som gjør et godt forebyggende arbeid og har klare rutiner – må også tørre å være tydelig på at det er et trygt miljø i klubben. Barn og foreldre må informeres om rutinene i klubben for at de skal være sikre på at aktiviteten foregår innen en trygg ramme.

Gjør det kjent på hjemmesiden og vær tydelig på rutiner på alle relevante møter.

Rykter er ødeleggende for alle involverte og klubben må tenke gjennom hvordan man vil informere og kommunisere hvis en sak skulle dukke opp. NFFs «Råd for kommunikasjon i klubb» (vedlegg 4) tar opp bl.a. kommunikasjon på sosiale medier – et område som er svært aktuelt for de fleste klubber. Det viktigste er at klubben tar kontakt med involverte parter for å få fram fakta i saken, noe som er avgjørende for styrets videre håndtering av saken. Det må gjøres kjent blant alle trenere og øvrig støtteapparat hvordan kommunikasjonslinjene er, og at de har plikt til å informere styret – også om rykter som går i miljøet.

Hver sak er spesiell og det er en vanskelig balansegang for styret å holde en åpen kommunikasjon og samtidig ivareta de involvertes rettssikkerhet. En faktabasert og åpen kommunikasjon kan stanse en rykteflom, men gjøres det på gal måte kan resultatet bli det motsatte.

Saker av denne art – enten reelle eller feilaktige rykter blir et tema i klubb- og nærmiljøet og kommunikasjon utover de involverte til alle tillitsvalgte, foreldre og spillere som lurer på hva som skjer er helt nødvendig. Klubben må kommunisere at man er klar over at det er en sak og at det arbeides med den. Man behøver ikke å være spesifikk eller detaljert, men AT det arbeides med saken må være tydelig og så må den videre saksgang kommuniseres; primært til de involverte og sekundært til alle andre i klubben.

Gjensidige forhold

Mange forelsker seg i idrettsmiljøet. Naturlig nok ettersom mye av fritiden foregår der og kontakten er tett mange dager i uken.

Gjensidig samtykkende forhold mellom to personer er i utgangspunktet ikke noe som styret har noe med, forutsatt at den seksuelle lavalder ikke er relevant.

Det forekommer likevel forhold som styret må bli informert om. Styret bør ha drøftet problematikken på generelt grunnlag: Hva gjør vi hvis den nye hovedtreneren blir sammen med den ene midtstopperen på a-laget for kvinner?

En trener som innleder et forhold med en av spillerne er en utfordring. Det kan skape spenninger innad i spillergruppen, det kan ligge mistanker om at den ene av partene utnytter forholdet f.eks. mht. spilletid. Det er et asymmetrisk forhold når en trener blir kjæreste med en spiller og det er trenerens ansvar å informere sportslig leder, styret eller andre som klubben har bestemt om forholdet. Tidspunktet når det skal skje kan vanskelig konkretiseres da alle forhold utvikler seg ulikt, men en tommelfingerregel er «så tidlig som mulig». Dette bør inngå i avtalen mellom trener og klubb og også hvilke konsekvenser brudd på avtalen kan få..

Vedlegg 1 – Forslag til prosedyre i klubb

Styret skal utvikle en helhetlig policy som består av tre deler

1. Kunnskap, forebygging og krisehåndtering

- a. Hva er seksuell trakassering og overgrep
- b. Forebygging
  - i. Generelle retningslinjer
  - ii. Politiattest – hva er det, hvem omfattes og hvordan gjør man det
- c. Hva gjør vi hvis det skjer hos oss?

2. Implementering av rutiner

- a. Styret oppnevner en ansvarlig som skal herunder en styreoppnevnt ansvarlig som
  - i. Kunnskap og retningslinjer gjøres kjent blant alle tillitsvalgte på alle nivåer
  - ii. Politiattestordningen gjennomføres
  - iii. Kommunisere retningslinjer og kontaktperson via klubbens web-sider
- b. Årlig rapportere til styret
- c. Være kontaktpunkt for klubbens medlemmer vedr. tematikken

3. Årlig evaluere status og implementering av retningslinjene.

Vedlegg 2 - Forslag til tekst på klubbens nettsider

Krav om politiattest i **(klubbens navn)**

Styret i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) vedtok 10. mars 2008 at hele norsk idrett skal kreve politiattest mot seksuelle overgrep mot barn. Ordningen gjelder for alle som skal utføre oppgaver som i vesentlig grad innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming. Ordningen trådte i kraft 1. januar 2009.

I **(navn på klubb)** blir ordningen håndtert på følgende måte:

Alle ansatte og frivillige som skal utføre oppgaver for idrettslaget som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming skal fremskaffe politiattest.

Dette gjøres i samråd med:

(navn på styreoppnevnt ansvarlig for ordningen i idrettslaget)

e-post:

telefon:

eller hans/hennes stedfortreder:

(navn på styreoppnevnt varaperson for ordningen i idrettslaget)

e-post:

telefon:

Begge representanter har taushetsplikt overfor uvedkommende i forhold til de opplysninger de får kjennskap til.

Politiattesten inneholder kun opplysninger om personen for tiden er siktet/tiltalt eller tidligere ilagt forelegg/dømt for brudd på bestemmelser i straffeloven om seksualforbrytelser overfor barn. Idrettslaget har ikke anledning til å be personen om å innhente politiattest for andre straffbare forhold. Innhenting av politiattest er gratis.

Innhenting på en-to-tre:

1: Søknaden om politiattest fylles ut av idrettslaget og den søknaden gjelder for, og undertegnes av begge. **(navn på styreoppnevnt ansvarlig for ordningen i idrettslaget)** sender søknaden til politiet.

2: Politiet sender attesten som ordinær post til den søknaden gjelder for. Den sendes ikke til idrettslaget.

3: Den søknaden gjelder for, skal framvise sin politiattest til **(navn på styreoppnevnt ansvarlig for ordningen i idrettslaget)**.

(Navn på idrettslag) skal ikke lagre attesten, men kun få den framvist til gjennomsyn.

Personer som ikke har fremvist politiattest uten merknad, kan ikke settes til oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemming.

Med vennlig hilsen

Styret i **(navn på idrettslaget)**

Vedlegg 3 – Internt oversiktsskjema for politiattester

Navn	Stilling/verv	Lag/gruppe	Attest fremvist (mnd/år)	Sign.

Oversikten som sendes avdelingsstyre, hovedlagets styre, krets og forbund skal kun inneholde

Antall verv:

Antall gyldige politiattester:

Vedlegg 4 - Råd for kommunikasjon i klubb

Trenere og ledere bruker mye tid på å kommunisere i sin klubbhverdag. Informasjon, beskjeder, møteinnkallinger, endring av kamptider – listen er lang og krevende. Kommunikasjonsformer utvikler seg raskt og sosiale medier har gjort hverdagen lettere – ikke minst for trenere og ledere i fotballen. Kommunikasjonsformene er imidlertid av en art som gjør at de også kan misbrukes, eller man kan bli misforstått fordi man er for «rask på labben» eller ikke tenker seg om før man skriver.

Klubben er sjef.

En god klubb har styring på det som skjer i klubben, og det innebærer også kommunikasjon. Klubben bør utarbeide retningslinjer for all kommunikasjon herunder bruk av sosiale medier for klubbens trenere, ledere, foreldrekontakter, styret og administrasjon. Det kan være nyttig at ett av styremedlemmene blir klubbens kommunikasjonsansvarlig.

Første skritt er å utarbeide en helhetlig plan som kommuniseres til spillere, trenere og foreldre – og som overholdes i praksis. Det sikrer at beskjeder kommer fram til den som skal ha dem i riktig tid. Retningslinjer – sånn gjør vi det hos oss – bidrar også til at rommet for misforståelser og konflikter minskes.

Språkbruk er ekstra viktig å være oppmerksom på. Trenere og støtteapparat har ansvar for at språkbruken er korrekt – både for egen del og for kommunikasjon mellom spillere. Det er viktig å tenke over at ord kan bli oppfattet ulikt av leserne. Ofte skriver vi kjappe meldinger på SMS eller på sosiale medier, og det kan lede til misforståelser og konflikter. Særlig engasjerte og opphetede diskusjoner kan eskalere på sosiale medier og språkbruken blir ekstra viktig. Alt som skrives kan bli sitert eller videresendt og det bør man ha i mente når man skriver. Nettet er også en arena for mobbing og de voksne har også et ansvar for hvordan spillerne kommuniserer seg i mellom og reagerer raskt når overtramp begås.

Forstår alle norsk? Det er viktig at man er sikker på at alle forstår det som blir kommunisert. Mange lag har spillere med innvandringsbakgrunn og det er støtteapparatets ansvar å forsikre seg om at alle mottakere faktisk forstår det som blir skrevet.

Kommunikasjonsformer

Det finnes ingen fasitsvar eller den perfekte kommunikasjonsform, men det er mange erfaringer som kan være nyttige å ha i mente i enhver klubb.

Muntlig informasjon

All erfaring tilsier at muntlig informasjon fungerer svært godt. Å samle alle involverte til muntlige orienteringer, diskusjoner og ikke minst spørsmål er en effektiv og god metode. Dette er ikke minst viktig i forhold til spillere og foreldre som ikke har norsk som morsmål. Utfordringen er å samle alle i en travel hverdag, og en god og hyggelig invitasjon er avgjørende – og den kan gjerne formidles både skriftlig og muntlig.

Skriftlig informasjon

På alle møter kan det være nyttig å gi skriftlig informasjon. Lapper som spillerne skal ta med hjem er imidlertid lite egnet for det havner fort nederst i baggen og blir borte. Brev er dyrt og arbeidskrevende og bør unngås.

Hjemmeside

I dag har alle klubber en hjemmeside og de fleste er organisert med en hovedside for generell informasjon, samt undersider der lags-spesifikk informasjon legges ut.

Hovedsiden inneholder fellesinformasjon, kontaktinfo for alle roller i klubben – hvem som gjør og svarer på hva. Det er viktig at rutiner, retningslinjer, verdidokumenter, sportsplan og alle andre planer legges ut og er lett å finne for alle – det gjør klubbens linje kjent og vil hindre misforståelser og unødige diskusjoner. Hvis hjemmesiden gjøres til lagets og klubbens hovedinformasjonskanal vil det spare alle for mye arbeid, men det krever en innkjøringsperiode. Trenerne, oppmenn og andre må trenes opp i å legge ut informasjon, og både spillere og foreldre læres opp til at det er DER de skal gå for å få informasjon. Spillere i alle aldre kan bruke nettet og det er en ansvarliggjøring av spillerne at de må bruke hjemmesiden aktivt for å holde seg oppdatert. Ha kontaktinfo til trenere og støtteapparat lett tilgjengelig.

Bilder

Den gyldne regel: Spør først – publiser etterpå. NFFs retningslinjer er hentet fra Datatilsynets anbefalinger og bestemmelser i Åndsverkloven: - Spør de avbildede om det er greit at bildet av dem brukes. - Bilder og film av barn under 15 år kan ikke publiseres uten foreldrene/foresattes samtykke. - Publisering gjelder alle medier – både papir og på nett.

Portrettbilder er bilder som viser en eller flere bestemte personer og skal ikke publiseres uten samtykke fra de avbildete. Lagbilder er definert som portrettbilder og publisering kan bare skje hvis det er innhentet samtykke fra alle på bildet og fra deres foresatte dersom spillerne er under 15 år.

Situasjonsbilder er bilder der aktiviteten er hovedmotiv og ikke personen. Slike bilder kan offentliggjøres uten samtykke så lenge bildene er harmløse og ikke krenkende. Her må man utvise skjønn, og er det tvil - så innhentes samtykke.

Mer informasjon:

Datatilsynets veileder om bilder på nett

Retningslinjer for samtykkeerklæring

Video

Foreldre som filmer eller tar bilder kan gjøre det helt fritt fordi det regnes som til privat bruk jfr. personopplysningsloven.

Hvis trener vil filme en kamp har personopplysningsloven en rekke krav som må oppfylles:

- a) Spør foreldre på eget lag om det er OK
- b) Vær tydelig på hvordan det skal brukes – f.eks. kun sekvenser som skal vises på ett spillermøte og så slettes etter bruk. Opptaket må ikke publiseres på nett eller fremvises for andre..

- c) Spør foreldrene til motstanderlaget om det er OK og vær tydelig på bruken jfr. pkt B.

Epost

Oppdater epostlisten hvert år, og ta opp på foreldremøter hvorvidt dette er en effektiv kommunikasjonsform. Bruk tid på å lage epost-grupper så det er raskt å sende epost til hele spillergruppen. Hvis spillerne bruker epost kan man doble utsendingen ved å inkludere dem i epostutsendelser. Foreldre har ulike yrker og ikke alle er «på mail» hele dagen, og viktige beskjeder kan ikke komme fram, fordi mor eller far ikke leste mail. En utfordring er å vite om eposten er lest, men som hovedregel – og det bør tas opp på foreldremøter – er at foreldrene ikke skal sende svar tilbake med et «OK». Innboksen til trener eller støtteapparat svulmer opp og ikke alle arbeidsgivere godtar at privat epost flommer inn på den ansattes PC. Diskusjoner bør som hovedregel ikke tas pr. epost, men ansikt-til-ansikt.

SMS

Mobiltelefonen er en trofast følgesvenn for de aller fleste, og SMS er en effektiv måte å nå mange på. Bruk tid på å lage en gruppe for å nå alle raskest mulig, og bli enige med foreldre også her om dette er en kommunikasjonsform de anser som effektiv. Diskusjoner pr. SMS bør også unngås.

Sosiale medier

Bevisst bruk av sosiale medier kan være med på å styrke klubbens omdømme, markedsføre aktiviteten og synliggjøre klubben, men det er også viktig å ha klare retningslinjer:

- Alle personer med en tilknytning til klubben skal utvise særlig stor aktsomhet ved deltagelse i sosiale medier.
- Ingen skal i sosiale medier uttrykke meninger om spillere, klubber dommere eller andre knyttet til sitt engasjement i klubben.
- Klubben skal godkjenne alle grupper, blogger, sider på sosiale medier som benytter klubbens navn.
- Vær åpen og ærlig i alt du foretar deg i sosiale medier. Oppgi at du er med i klubben dersom du skriver om temaer som angår klubben.
- Tenk over om dine personlige synspunkter kan skade klubbens omdømme selv om ytringene ikke direkte gjelder klubben din.
- Det du ikke ville sagt om deg selv eller andre i en større forsamling av kjente og ukjente personer i den fysiske verden, bør du heller ikke publisere på nett/mobil.
- Kortformen krever et unyansert språk som lett blir for konstaterende og som kan skape misforståelser.

Facebook

Mange lag og klubber har opprettet sider på Facebook og bruker disse til informasjon og kommunikasjon som et supplement til klubbens hjemmeside.

Generelle råd:

- Klubben lager retningslinjer om Facebook-sider og hvordan de skal brukes. Det er klubbens navn som brukes og da må klubben være sjef også på Facebook.
- Respekter aldersgrenser for å være medlem, og ikke press noen til å opprette Facebook-profiler. Både spillerne og deres foreldre bør være medlemmer
- Administrator av siden bør ha klare retningslinjer herunder publisering av bilder.
- All kommunikasjon bør foregå på veggen der alle kan se alt som postes.
- Trenere og støtteapparat bør ikke privatchatte med spillere. Ta det opp i spillergruppen og hvis trener får spørsmål eller kommentarer på chat bør man legge ut spørsmål og svar på veggen.

Treningsøkta.no

NFFs suksessrike online fotballtreningsverktøy får stadig flere kommunikasjonsfunksjonaliteter mellom trenere, mellom trenere og spillere og ut til foreldre. Kommunikasjonen foregår både internt i klubb og etter hvert også eksternt ut til andre klubber. Dette er et annet medium enn de andre som er nevnt i denne veiledningen, men det er viktig å ha alle varsomhetsråd med seg i kommunikasjon også på denne arenaen.
